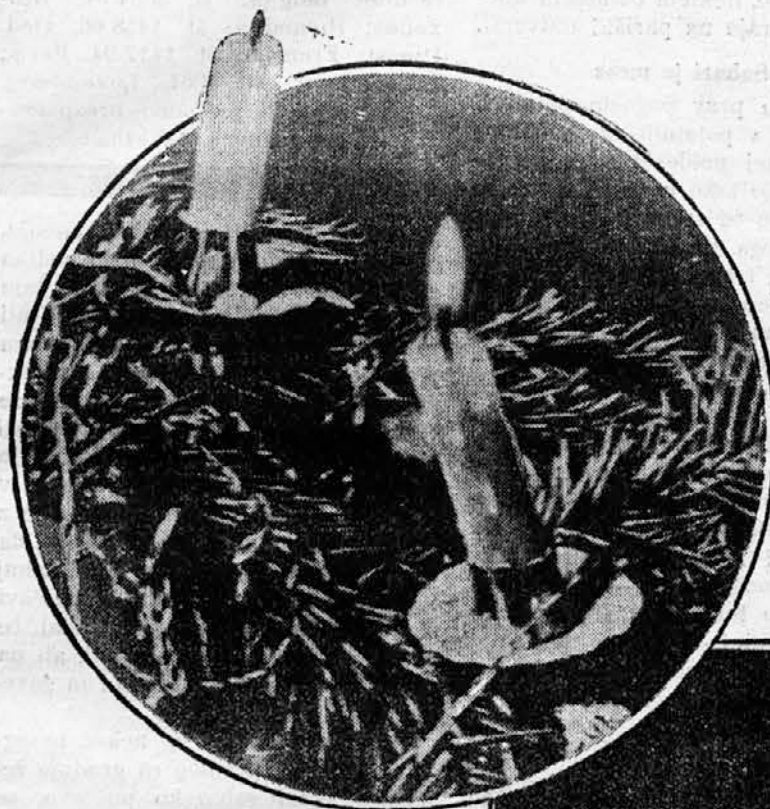

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena
2 DinIzhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani,
Tyrševa (Dunajska) cesta 29/L. Poštni predal št. 345.
Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393

Ljubljana, o božiču 1933

Naročnina za četrt leta 20 Din, za pol leta 40 Din, za
vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji
50 frankov, v Ameriki in povsod drugod 2 dolaraŠtev. 51.
Leto V

Sвета noč

zasneženih jelkah in v gozdih je zasumela visoka pesem iz njegovega glasu porojena.

Ljudje pa, zaviti v gorke obleke, obuli v namaščene škornje, so gazili celec; še za sare se jim je vsul sneg, tako globoko so se vdirale njihove noge.

V rokah, premraženih od ledene burje, so nosili leščerbe, da jim je bilo nekam topleje pri srcih v tej pozni noči. Nebo je bilo posuto z milijoni

vodila pot v isto središče, v hram božji sredi tesne doline. Kakor z zvezdami posejana se je zdela zasnežena ravan, z zvezdami, ki so se počasi prenikale, da ugasnejo pred vrati prelesto razsvetljene hiše Gospodove. Nenehoma so se stekale gručice vaščanov, nenehoma se je polnila cerkev.

Takrat, ob uri rojstva sina božjega, so zabučale mogočne orgle, so zacingljali drobni zvončki pred oltarjem, je stopil v bogatem ornatu služabnik božji pred tabernakel, da pobožno daruje polnočno mašo v slavo in čast Gospodovo.

Duh sveč se je pomešal z vonjem kadila, božja beseda iz ust služabnika njegovega se je zčila z visoko pesmijo cerkvenih pevcev, ki so jo veličastno spremljali ubrani akordi orgelj.

Rodil se je sin božji, očetu svojemu v ponos, ljudem v odrešenje:

»Gloria in excelsis deo et pax hominibus bonae voluntatis!«

Rodil se je v bornem hlevu pred zidovjem Betlehema, ponosnega mesta Herodovega. In tisto noč je sijala njegova zvezda na jutrovem v oznanilo vsem narodom, da se je rodil Mariji, Jožefovi ženi, sin, spočet od svetega Duha; kajti angel Gospodov se je prikazal Jožefu v spanju in mu velel: Jožef, sin Davidov, ne boj se vzeti k sebi Marije, žene svoje, ker to kar se je zarodilo v nji, je od svetega Duha.

In po noči, ki je sledila oni, ko so se poklonili modrijani sinu božjemu in mu podarili zaklade svoje, se je spet prikazal angel Gospodov Jožefu, rekoč: Vstani in vzemi dete in mater njegovo, pa beži v Egipt, kajti Herod bo iskal deteta, da bi ga pogubil...

Prelesto čar polnoče in sveta beseda, prečitana iz svete knjige, sta odjeknila

v srcih vernikov. Pobožno so sklenili roke in iz ust jim je zazvenela pesem:

Sвета noč, blažena noč...

Na božičnem dreveščku so zablestele pestre lučke, tajinstveno je pozvaljal zvonček nebeškega angela. Družina se je zbrala v prostori sobi in se pobožno zamislila. Na ustih ji je drhtela sveta pesem: »Rodilo se je dete...«

Temu otroku božjemu so pred tisoč devetsto tri in tridesetimi leti prinesli modrijani iz jutrove dežele darove svoje, zlata in kadila in mire.

A nocoj na praznik rojstva njegovega je pod božičnim drevescem vse polno darov za sine njegove in hčerke njegove. Blagor vsem tistim, ki so dobre volje in imajo čisto srce.

Ob tisti blaženi uri so zadoneli v vseh cerkvah zvonovi, vabili so, peli pesem zahvalnico sinu božjemu. In ta njihova pesem je vabila, vabila vernike na tem božjem svetu, naj pohite v hram božje, da se poklonijo nebogljenemu detetu, da zapojejo v en glas zahvalnico Odrašeniku svojemu.

In ljudje, zbrani v toplih izbah ob razsvetljenem božičnem drevesu, klečeči pred jasicami, so se zazrli v blesteče črke nad božjo štalico: Slava Bogu na višavah. V njihovih srcih je odjeknila beseda: ... in mir ljudem na zemlji.

Oblekli so moški tople suknjiče, ženske so se zavile v gorke volnene rute, otrokom so ovili mehke kožuške okoli vratu in se odpravili na pot.

Glas zvona je vabil, pel je pesem, razlegal se je po stisnjeni dolini, dvignil je svoj klic do bližnjega holma, lovil se je v

migočajočih zvezd, ki so odsevale v bisernih kristalih mladega snega.

Od vseh strani so prihajali iz vseh ponosnih kmečkih domov in iz bornih koč; vse je

Božična pesem

Širom razbeljene puščave

Pripoveduje dr. K. Rickert

Francija zgradi železnico skozi Saharo? - Puščava, tolikšna ko pol Evrope

gorovju Tasili vrhovi več ko 2400 m visoki. Niti sanjalo se nam ni, da so ti vrhovi najmanj dva meseca na leto pokriti s snegom — čudno, kaj, v Sahari pa sneg! — in da je prav na teh vrhovih popolnoma čist zrak in odlično podnebje, kakor nalašč za višinska zdravilišča. Priznati moramo pač, da bi bilo današnji dan popotovanje v saharška zdravilišča še prenaporno in predolgotrajno, kajti vrhovi Tasili so obdani krog in krog s samo puščavo in s tako nerodovitnimi predeli, da se jih sami domačini ogibajo.

6 milijonov kvadratnih kilometrov
3 milijoni ljudi

Ti ljudje, domačini, so kaj čudni patroni. Sleherni izmed njih je knez na svojem posestvu v obsegu dveh kvadratnih kilometrov in več. Ne moremo se torej čuditi, da teh ljudi v prostrani puščavi skoraj nikoli ne srečaš. Točnega števila prebivalcev nikdo ne ve, kajti nekatera divja plemena, zlasti v dolinah gorovja Tasili, stanujejo še dan današnji v votlinah in poznajo samo eno postavo, pravico močnejšega. Ti ljudje so Berberi, ki so se na severu in vzhodu pomešali z Arabci in Egipčani, na jugu pa s črnici.

Berberke na pariški univerzi

Kdor je imel kdajkoli priliko opazovati obraze teh sinov puščave, kadar preštevajo odkupnino za ujetnike — in pri tem neopazno smuknejo bleščeč novček zase — ne bo več verjel, da ti »prirodni ljudje« ne bi poznali vrednosti cvenka. V berberskih naselbinah poznajo in imajo v naših

dneh že radio, dekleta oblastnih knezov pa študirajo na pariški univerzi.

V Sahari je mraz

Tudi to se prav pogosto primeri. Čeprav kaže v poletnih mesecih toplomer v senci petdeset stopinj Celzija, čeprav je tako neznansko vroče, da se človeku od vročine, ki izžareva iz razbeljenega peska, vname koža na podplatih (skozi trdne podplate in škornje!), čeprav z lahkoto popije ubogi zemljan deset litrov vode — če je ima — čeprav izbiča vročina popotnika tako, da se niti več ne zmeni za muhe in ostalo golazen, ki je je toliko, da mu frči naravnost v odprta usta, če spregovori besedico — je vendar marsikatera noč tako hladna, da se človek stresa od mraza. Ne samo zaradi tega, ker temperatura vsak večer močno pade — med dnevno in nočno temperaturo je razlike 20 do 30 stopinj — temveč tudi zato, ker se utegne zgoditi, da pade čez noč prava pravcata slana, zlasti v prehodnih mesecih!

700 vrst rastlin

Brez vegetacije je prav za prav le neznaten del puščave. To so zvečine peščeni predeli, ki nam kažejo vsak dan drugačno lice, ki so na oko tako neskončni in enolični, da človek obupuje, če se znajde v njih. Prav tamkaj, v tisti prenaseljeni vročini, kjer se zrak sploh ne zgane, ima človek usodne varljive privide, ki ga tako zbegajo, da ne ve več kod ne kam. Majhen grmič, kilometer daleč, se mu zazdi zelena oaza, ko pest debel bleščeč kamen — rešilni izvirek. Prav

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

Odpremilja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vršni vse bančne poste najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija: št. 1117-94, Paris; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

gotovo je povsem zgrešeno mnenje, da je vsa Sahara ena sama velika peščena puščava, ki jo le tu pa tam poživi skupina datljevih dreves ali skromna oaza. Kljub pomanjkljivemu poznavanju tega ogromnega kompleksa, pozna znanost vendar doslej že 700 vrst rastlin, ki se bohotijo zlasti ob rečiščih. In prav tako kakor je res, da se hrani saharški domačin v sili s kobilicami, škorpionji in celo z glistami in bubami, je res tudi to, da lev v puščavi ne napada ljudi, zakaj tudi kralj živali je izgubil v puščavi svojo pravico. Napade ga le tedaj, če ga človek razdraži ali obstreli, ali pa če zavladajo med antilopami in govedom kužne bolezni.

Prav tako kakor je nekoč neverjetno odjeknil predlog za gradnjo železnice skozi saharško puščavo, se zdi danes neverjetna misel, spremeniti Saharo z globokimi prekopi od morja sem v rodovitno zemljo, v zakladnico žita za ves svet. Nekdaj v prastarem veku je menda Sahara bila v resnici rodovitna.

Moderna tehnika je premagala že neizmerne zapreke pri gradnji železnice, zakaj ji potem ne bi uspelo, čeprav z velikimi stroški in ogromnim delom, napraviti iz puščave raj za 200 milijonov ljudi?...

Tipkarica in šef

Napisal Ivan V.

Lepa deklica je imela izredno ozke, bele roke, temne, resne oči, črne lase in lepo zagorelo polt.

On je bil plavalas s sinjimi očmi. Pravkar je narekoval:

»Vljudno odgovarjajoč na vaše cenjeno pismo z dne... Povejte vendar, Ljubica, ali z vami res ni moči izpregovoriti pametne besede?«

Dekličina roka je počivala na tipkah pisalnega stroja. Njen glas je bil čudno globok, ko je počasi odgovorila:

»Kolikokrat sem vas že prosila, da mi ne rečete 'Ljubica'. Ljuba mi je ime, in sicer — gospodična Ljuba.«

»Dobro — gospodična Ljuba. Poslej vas bom zmerom tako klical, toda le z enim pogojem.«

»In ta pogoj je?«

»Če mi dovolite, da vas danes spremim domov.«

Deklica je dvignila glavo in preprosto odvrnila:

»To je nezmislno, gospod ravnatelj.«

»Ali vas kdo drugi čaka?«

»Nihče me ne čaka.«

»Ali se vam zdim tako grd, da...?«

»O,« je odgovorila Ljuba in bolestno črta se ji je zarezala okoli ust.

Ko je odhajala domov, je pa ven-

darle srečala na cesti ravnatelja. Brez besede se ji je pridružil.

»Gospodična Ljuba, ali imate ženina?« je začel.

»Ne. Nikogar nimam.«

»Zakaj pa potem tako odločno zavračate moje spremstvo?«

»Ker je nezmislno. Siromašno deklet sem. Od zgodnje mladosti se moram boriti za življenje. Ta služba, ki sem se do nje priborila, je ves moj mali svet...«

Ljuba je bila strogo, nedostopno in ponosno bitje, zagonetna ko Sfinga.

V svitu mizne svetiljke je spominjala mlada žena na majhno Japonko. Tudi njen nasmešek je bil nekam zagoneten...

Ljuba je ležala v topli, elegantni sobi med pisanimi svilnatimi blazinami na dragocenem divanu. Njen lep obraz se je bil izpremenil. Nič več ni bil trmast, le še plah; nič več strog, temveč otožen in skrivnosten.

Pravkar je opazovala neko sliko in

polglasno čitala besedilo pod njo:

»Cereus, kraljica ene same noči. Cvetka, ki zvečer vcvete in z zoro zamre.«

Zamišljeno je strmela pred se. »Cvetka, ki zvečer odpre svojo čašo in je drugo jutro mrtva,« je ponovila in vztrepetala pri tej misli. Pozvonila je.

»Ali pride gospod ravnatelj nocoj k večerji?« je vprašala vstopivšega slugo.

»Ne vem, milostljiva. Gospod ravnatelj ni nič povedal.«

»Hvala...« Ljubi je bilo, kakor bi jo nekaj tiščalo k tlom, želja jo je obšla, da bi zbežala, drugače je bo konec.

Naglo se je oblekla in hotela steči na cesto. Na stopnicah je srečala svojega moža.

»Kam, Ljuba?« se je začudil.

»Malo na zrak!«

»Zdaj, ob devetih, in sama? Imaš res čudne domisleke. Prosim te, vrni se!«

Njegov glas je bil zapovedovalen, skoraj sirov. Brez besede sta krenila nazaj.

»Kam si se odpravljala?« jo je vprašal še enkrat, ko sta bila v sobi. »Ali ne vidiš, da mora takle nočni izlet napraviti čuden vtis pri služinčadi? V zadnjem času si se zelo izpremenila, Ljuba.«

»Že mogoče. Vse se je izpremenilo, zato ni čudo, da sem se tudi jaz.«

»Kaj neki se je izpremenilo?« je nervozno vprašal mož.

»Najini sri. Najprej tvoje, potem še moje. Ne počutim se dobro.«

»Tako, ne počutiš se dobro? Čudno... ti... ki...«

»Jaz, ki sem se morala toliko boriti za vsakdanji kruh, ki imam zdaj dragoceno pižamo in pariško obleko s hermelinom, ki se vozim v lastnem avtomobilu in sprejemam kot tvoja žena odlične goste — da, jaz se tu ne počutim dobro.«

»Ali ne čutiš sama, da je to ne-hvaležnost? Oženil sem se s teboj, dobila si vse tisto, kar bi tisoče drugih žensk naredilo ponosne in srečne, a ti — ti si nezadovoljna.«

Ljuba je samo skomignila z rameni. Potem je začela zamišljeno hoditi po sobi.

»Ti vidiš samo ono, kar si mi dal, ne pomisliš pa, kaj si mi vzel.«

»Skratka, oropal sem te.«

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA

„SLAVIJA“ v Ljubljani, Gosposka ulica 12
Telef. 21-76, 22-76

Podružnice: BEOGRAD, ZAGREB, SARAJEVO, OSIJEK, NOVI SAD in SPLIT

Dober nauk

Rim, v decembru.

V božičnem mesecu je v Italiji v navadi, da prireajo bogate večerje v dobrodelne namene, izkupičke pa namenijo lačnim otrokom za hrano.

Odlična in elegantna gospoda se shaja na takšnih banketih. Dobro se vsi zavedajo svojega dostojanstva, svoje blagosrčnosti in — svoje debele mošnje. Nič manj pa se jim ne cede sline po bogati večerji. Čeprav si vsak dan napolnijo svoje blagorodne želodce z odličnimi jedmi, jim gre vendar v posebno slast večerja na takih dobrodelnih prireditvah. Z velikimi nadami in v nestrpnem pričakovanju sede za bogato okrašeno mizo. Dvorana je polna žarke luči, opojnega vonja, razkošja in svečanega razpoloženja. Na videz mirno sede in dostojanstveno, vendar se neopazno trese vsakomur roka, ko zapiči vilico v čedno okrašen kos fricasséja.

Nekoč ko je bilo vse že tako lepo in bogato pripravljeno, ko so gostje že sedeli za veliko mizo in se v pričakovanju sladkih dobrot oblikovali, je pa prišlo nekaj vmes.

Gostjo so ravno sedeli za mizo na svoje prostore, ko se je nepričakovano pojavil eleganten gospod v fraku in naprosil blagorodno gospodo, naj se potruji v sosedno sobo. Tamkaj jim je v preprostih in skopih besedah pojasnil, da se je stvar z današnjo večerjo nekam usodno zasukala. Med njegovim govorom so postajali obrazi gostov vse daljši in daljši. Toda nihče se ni upal pisniti.

Po končanem govoru je odvedel gospod v fraku visoke goste v majhno

skromno izbico, kjer jih je povabil, naj sedijo za nepogrnjene javorjeve mize. In vsi so hočeš nočeš morali slediti njegovemu zgledu. Kmalu na to so jim prinesli večerjo, tako kakor jo jedo ubogi lačni otroci ob nedeljah in velikih praznikih: pusto vodo, malo osušene ribe in dve pečeni slivi za osebo. To je bilo vse! Izraze na licih teh odličnikov bi lahko orisal samo pesnik, narisal samo umetnik... klavarna večerja s klavnimi lici.

Ko so zaužili to skromno jed, je gospod v fraku dostojanstveno vstal, prostodušno prezrl sovražne poglede gostov in dejal: »Velespoštovani gospodi bo prav gotovo v posebno zadovoljstvo, če si ogledate nocojšnjo večerjo uboge dece, ki večerja nocoj izjemoma pri bogati mizi v razkošno razsvetljeni dvorani.«

Dva služabnika sta vljudno odprla visoka dvokrila vrata in marsikateremu gostu se je milo storilo ob pogledu na ubogo dečico. O'roško srečno so sijala njihova izsušena ličeca, začudeno so jim bile oči, ko so zagledali bogato gospodo, ki je nocoj zamenjala skromno večerjo z njimi.

Najbrže ni bilo nikogar, ki bi bil gospodu v fraku zameril to uspelo šalo. Tako je bila ta dobrodelna večerja res popolnoma vredna svojega imena...

Prebrisani Skot

Aberdeen, decembra.

Star škotski plemenitaš, ki je živel na svojem gorskem posestvu z ženo, otroki, taščo, deklami in hlapci, je postal lani o božiču nekam zamišljen. Zdelo se mu je, da mu bo razneslo glavo od samih skrbi, kajti božič se je bližal in treba je bilo misliti na obdarovanje. Osem otrok, vsak z osmimi željami — že to je zneslo štiri

»Ljuba!«

»Ne razumeš me. Čutim, da sem nihče v tej hiši. Postala sem neznamna, plaha dekla, ki se boji svojega gospodarja.«

»Česa se bojiš? In zakaj?«

»Ker vidiš zadnje čase samo moje napake.«

»Ne zameri, da ti hočem dati nekaj splošne izobrazbe, ki je nisi utegnila dobiti doma.«

»Čudim se le, da si te strašne nedostanke šele zadnje čase odkril. Sramovati se me začnejaš.«

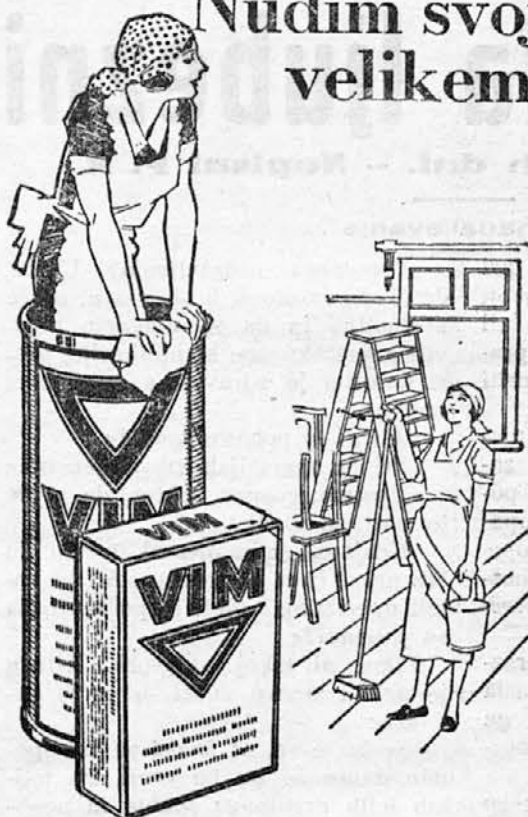
»Ljuba!... Prosim te...«

»Veš, zakaj je do tega prišlo? Ker se je tvoje srce izpremenilo. Nič več me ne ljubiš. In človek, ki ga ne ljubimo, se nam zdi poln napak in dolgočasen drug. Njegova govorica nam ne ugaja, sleherna njegova kretanja nas odbija, njegov glas je žaljiv, skratka vsa njegova osebnost nam je tuja in neprijazna. Saj je stvar tako preprosta, le nekoliko žalostna. Cereus vzcvete zvečer in zjutraj odmre. V tvojem srcu je vzcvel cereus in umrl. A česa naj iščem med ovnelimi cvetličnimi listi?«

»Povej, Ljuba, kaj bi prav za prav rada?«

»Ničesar... ne, nekaj vendarle. Nazaj bi rada — nazaj za pisalni stroj...«

Nudim svojo pomoč pri velikem pospravlilu!

V.J.1-33

ČISTILKA VIM ČISTI VSE!

Doslej Vam je bilo snazhenje tal muka. To je, kakor bi trenil, vse drugače, če se zatečete k meni za pomoč! Vaša roka drži samo krtačo — delo pa opravi jaz! Iz vseh razpok pobrem nesnago... in vse je za več ur prej opravljeno! Kdor VIM rabi, delo dobro opravi.

VIM

— V nedeljo je Nj. Vel. kralj v Zagrebu proslavil svoj 45. rojstni dan. Zagrebčani so ga sijajno sprejeli in mu priredili navdušene ovacije.

— Vsa Jugoslavija nima tolikšega državnega proračuna, kakor samo mesto Pariz. Ondan ga je odobrila seineski prefekt. Vsi izdatki znašajo nič manj ko 3.800 milijonov frankov, to je blizu 12 milijard Din!

— Umrl je bivši češkoslovaški ministrijski predsednik Anton Svehla. Bil je eden izmed največjih čeških državnikov. Njegova zasluga je med drugim, da je pritegnil češke Nemce k aktivnemu sodelovanju v vladi. Zasebno je bil preprost, resen in redkobeseden človek, priljubljen pri vseh. Vlada mu je hotela prirediti svečan pogreb na državne troške, a se je morala ukloniti pokojnikovim željam, in tako so ga pokopali ob velikanski udeležbi v njegovi rodni vasi.

— V Zagrebu je brez sledu izginil neki trgovec. Tedaj so ugotovili, da je odnesel svojim upnikom 4 milijone Din. Njegovi sorodniki trdijo, da je siromak versko zblaznel. Policija skuša zdaj doznati, v kakšni zvezi je njegova verska blaznost s pogrešanim denarjem.

— Nemški državni pravdnik je zahteval za požigalca državnega zbora Holandca Vanderlubba smrtno kazen, prav tako za voditelja nemških komunistov bivšega poslanca Torglerja, čeprav mu niso mogli nedvoumno dokazati sokrivde. Za obtožene tri Bolgare Dimitrova, Popova in Taneva je predlagal oprostitelno razsodbo, Torglerjev zagovornik je dokazovanje državnega pravdnika zavrnil. Verjetno je, da bo zato tudi Torgler oproščen. — Razsodbo bodo prebrali v soboto dopoldne.

— 1. januarja 1934 se poviša pristojbina za pisma v Italijo z 2:50 Din na 3 Din, za dopisnice pa z 1:25 Din na 1:50 dinarja.

— V vsej Evropi je zapadel debel sneg in pritisnil hud mraz. — Najhujši mraz so imeli te dni v Moskvi, 40° pod ničlo. Pri nas je še znosno, čeprav je snega in mraza dosti več kakor druga leta v tem času.

— 15. decembra bi bile morale skoraj vse evropske države plačati redni obrok vojnih dolgov Ameriki. Toda namestu 152:9 milijona dolarjev je USA dobila samo 8:8 milijona. Del dolga so plačale samo Anglija, Finska in Italija, nobena druga država pa nič.

— V 25 letih 25 otrok je rodila neka Benečanka. Njej in njenemu možu je 46 let. Od 25 otrok jih 18 živi.

Božični zvonovi

Vesele in blagoslovljene

božične praznike

želita cenj. naročnikom, bralcem in inserentom

uredništvo in uprava

Ljuba je resno odkimala. Potem je zelo tiho začela:

»Če me še tako osuplo gledaš, je vendarle res. Pomisli samo, kaj sem bila, preden sem se preselila v tvojo hišo. Samozavesten, pogumen in ponosen človek, ki izpolnjuje svoje dolžnosti in je prepričan, da vodi njegova pot drzno in zanesljivo navzgor. Imela sem zavest, da sem človek, ki lahko stori, kar se mu ljubi. Ki sme govoriti, kakor misli. Bila sem svobodna in ponosna ženska, zdaj pa... Umolknila je. Ustnice so ji bolešno trzile.

»Zdaj pa?...

»Ne upam se povedati, ker morda ne bi bilo spodobno. Bojim se dvigniti roko, iz strahu, da moja kretnja ne bi bila dovolj izbrana. Nimam poguma kaj hoteti, da ne bi bila moja želja smešna. O Bog — da, bojim se, jaz, ki me ni bilo nikoli strah najhujšega življenjskega boja. Jaz, ki sem kljubovala slednji nevarnosti, stojim zdaj trepetajoč in preplašena pred teboj, ki me meriš z večšimi očmi in si gotovo misliš, da ni bilo izbrano ne fino, kar sem ti zdaj povedala.«

»Pretiravaš, Ljuba.«

»O, ne. Ti me vzgajaš, in jaz živim v neprestanem strahu, da nisi zadovoljen. Zabita učenka sem. Vsaj ti si tako strog z menoj kakor z neubogljivo šolarko.«

Kalvarija ljubezni

Roman iz naših dni. — Napisal P. R.

46. nadaljevanje

Resen in mrzel kakor zmerom pri operacijah je Horvin pristopil k svoji nekdanji žrtvi. Ali jo bo obsodil ali rešil? Dokončal zločin ali ga popravil? On edini bi bil mogel odgovoriti na ta usodna vprašanja.

Zdajci se je zablistal nož v njegovih rokah. Ročno in večje je zarezal v kožo. Kirurg je bil prej povedal asistentom, da je namen operacije ugotovitev, ali ni pri operaciji pred davnimi leti ostala v možganih drobna koščica in vzela nesrečnemu spomin in razum.

Horvin je brez težav odkril brazgotino tedanje trepanacije. Zarasla se je v nekak koščen voz, ki ga mora odrezati, če hoče priti do možganov.

O, zdravnik je dobro vedel, da bo našel oni mali, skoraj nevidni drobec kosti, ki je rodil toli usodne posledice!

Dotlej Horvinove roke niso trepetale. Zdaj je pa izpreletela njegove možgane tragična misel.

To pot je hotel storiti dobro delo. Zanj je bil pripravljen vse žrtvovati, vse, kar je sanjal lepega in dobrega v uri, ko je odkril, da ima sina... v uri, ko je spočel sklep, da popravi greh iz mladosti.

Katera misel ga je potem mogla toli prevzeti, da so mu začele trepetati roke?

Ta misel je bila: »A če Milavec podleže, ali ne bo Ilona rekla, da sem ga namenoma ubil?«

On, morilec! Beseda mu je zazvenela v ušesa kakor tromba sodnega dne. In vendar — zakaj naj bi bil izključen smrtni izid operacije? Če nastopijo komplikacije in se pojavi meningitis, je verjetnost, da jo bo prebolel, kakor ena proti sto. Res da navadno ne pride do takih zapletljivih — a kdo mu jamči, da bo ravno njemu prizanešeno?

Horvin si je otrl pot s čela in se sklonil k omotenemu Milavcu. Z železno voljo je odgnal blazni strah, ki ga je bil obšel. Čez nekaj minut je bila koščica zunaj in asistenti so rano naglo obvezali. Operacija je bila končana. Z uspehom ali neuspehom, bo šele bodočnost pokazala.

Strežniki so bolnika odnesli. Horvin je dal poklicati Franca, ki je nestrpno čakal pred vrati.

»Kako je, gospod doktor?« je vprašal z glasom, hripavim od tesnobe.

Starec se je posilil k nasmehu.

»Operacija je končana. Kakor vidite, ni dolgo trajala.«

»In uspeh?«

»Upam, da bo dober.«

»Moja domneva...«

»Je bila prava. Našel sem majceno koščico v možganski opni, ki je pritiskala na možgane, in jo izrezal. Evo je.«

Kirurg je pomignil mladeniču k mizi, kamor je bil položil koščico. Franc jo je pozorno ogledal in potem se mu je izvil vzdih olajšanja iz stisnjenega grla. Zdaj je bil miren. Obrnil se je k zdravniku, ki je bil čudno tih in zamišljen.

»Kako mislite, gospod doktor, ali se smem nadejati...«

»Popolnega ozdravljenja? Upam, da. Toda razumeli boste, da ni nihče nezmisljiv in da se utegnejo pojaviti nepričakovane komplikacije, proti katerim je zdravniška veda brez moči.«

»Ali se to pogosto zgodi?«

»Pri sto operacijah enkrat nemara.«

»Upajmo, gospod doktor, da pojde to pot vse gladko.«

»Upajmo,« je zamrmral Horvin. In čez nekaj časa je povzel: »Ali bi hoteli operiranca videti in počakati, da se prebudi?«

Franc ni takoj odgovoril. Kirurg je ugenil sinovo misel in ga je potolažil:

»Ne bojte se, na žalost se mu spomin danes še ne bo vrnil. Po tolikih letih prisilnega spanja in neobčutljivosti se možgani le počasi vrnejo k normalnemu delovanju. Morda bomo čakali še dneve in dneve. Zato ne smete izgubiti poguma, če ne boste takoj opazili zboljšanja.«

»Da, tako bom tudi materi rekel... če bo razumela...«

»Torej ste res odločeni, da ji že danes vse poveste?«

»Da... saj se je operacija posrečila in ni pričakovati slabih posledic.«

Franc in dr. Horvin sta šla počasi po stopnicah dol. Mladi mož se je še enkrat iskreno zahvalil kirurgu za njegovo požrtvovalnost in mu dejal, da mu bo ostal do smrti hvaležen. Starec ga je prijel za roke in odgovoril:

»Rekel sem vam že: nihče ne bo imel večjega zadoščenja kakor jaz, če se mi posreči popraviti zločin, storjen na tem nesrečniku.«

In s tresočim se glasom je dodal: »Prosim vas, sporočite tako svoji materi.«

Med tem sta prišla do sobe, kjer je ležal Milavec. Asistent je povedal

zdravniku, da je operiranec odprl oči, pa jih takoj spet zaprl. Kirurg je pristopil k njegovi postelji, prijel Milavca za zapestje in poslušal utrip žile, nato mu je pa privzdignil trepalnice.

»Nekaj ur bo še pod vplivom kloroforma, zato ne bom mogel nič določnega povedati pred večerom ali pa šele jutri. Že zdaj pa lahko rečem, da upam v popolno ozdravljenje.«

»Torej lahko materi sporočim veselo vest?«

Horvin se je prijel za naslonilo stola in krčevito sklenil roke. Njegov obraz je izdal pritajeno bolelo.

»Če res želite...« je naposled zamrmral.

Njegov otožni pogled je objel mladega moža kakor v poslednje slovo. Kaj ni mar vedel, da ga danes poslednjič vidi? Stisnil mu je roko tako nežno in toplo, da je Franc skoraj osupnil.

»Jutri pridem spet pogledat.«

Horvin je pa pomislil:

»Nikoli več ga ne bo... Nikoli več ga ne bom videl...«

»Ideal«

Kongresni trg 3

kemično čiščenje,
barvanje in svetlolikanje

Neznana bolelost ga je stisnila za srce. In ko je Franc odšel in je starec ostal sam, je zamrmral:

»Zaradi njega... samo zaradi njega sem storil svojo dolžnost.«

Ko je čez nekaj ur spet stopil v Cirilovo sobo in mu odprl oči, ga je stisnila za grlo nenadna groza, da se je moral spustiti na stol in si otreči mrzli pot, ki mu je stopil na čelo:

»Ne, ne, saj ni mogoče! Bog tega ne bo pustil!«

IV

Glavobol

Tisti dan je Ilona že odkar je vstala, glava bolela. Ni vedela, kaj bi počela; nekaj časa je plegala po

zofi, potem je spet šla k oknu in pritiskala svoje razbeljeno čelo na mrzlo steklo. A vse ji ni nič pomagalo. Bilo ji je, kakor bi ji železen obroč oklepal glavo. Zraven je pa morala neprestano misliti na sina in na njegovo skrivnost, ki jo je navdajala s čudnimi slutnjami. Morda ji je tudi zato tako razbijalo in kljuvalo v senéh....

Opoldne je prišel Franc. Že od daleč je spoznala njegov lahki, prožni korak. Še nekaj trenutkov in izvedela bo, kaj ji ima sin povedati.

»Dober dan, mamica! Zakaj imaš tako temno v sobi?«

»Glava me malo boli, pa bo že bolje. A ti, Franc?«

»Hvala, mamica! A če te glava boli...«

»Saj pravim, da ni tako hudo. Vidim, da bi se spet rad izmuznil, pa te ne pustim!«

»Ne, mama, saj sem ti rekel, da ti bom danes povedal. Dovolj samo, da poprej odložim.«

Franc je obesil klobuk in sedel k materi. Zdel se ji je nekam čudno resen.

»Gotovo si že ugenila, zakaj gre. Da, za mojega nesrečnega... dovoli, da ga tako imenujem..., za mojega nesrečnega strica. — Že od nekdaj namreč premišljam, da mora biti njegova duševna bolezen ozdravljiva.«

Ilona se je zdrznila. Neka slutnja ji je neprestano pravila, da ji bo Franc o tem govoril, a vendar...

»Mamica,« je s povzdignjenim glasom povzel mladenič, »doslej sem v to ozdravljenje samo upal in prosil Boga zanj, danes pa vem, da je bila moja vera prava...«

Ilona je pridušeno kriknila.

»Veš? Kako moreš vedeti?«

»Vem, mamica. Potrebna je samo operacija, trepanacija lobanje, ki ni v ostalem nič nevarnega.«

»Pazi, kaj govoriš, sin moj! Ali veš, da zbujaš nade, ki se najbrže ne bodo nikoli uresničile?«

»Vem, mamica, kaj govorim. In ponovim ti, da ni operacija nič nevarna, samo če kirurg pazi, da ne rani možganov.«

Marga in Tomo

Roman v 6 pismih

I

»Spoštovani gospod doktor!

Spričo prizora, ki se je včeraj popoldne pripetil med nama, čutim potrebo, da vam napišem par besed. Seveda bi vas bila lahko telefonski poklicala, toda vi bi si to — možiki so tako domišljivi! — krivo razlagali. Vruha tega nimate telefona.

Torej: da izgine slednja senca nesporazuma med nama, ponoviva brž oni včerajšnji prizor. Povabila sem vas bila na čaj, in sicer samo vas. S prijatelji, za kar sem vas do včeraj imela, človek laže počeblija med štirimi očmi. Ponudila sem vam nič slabega ne nameravajoč skodelico svojega imenitnega čaja, ki sem nanj tako ponosna. Vi ste pa čaj nespoštljivo odrinili stran, ne da bi se ga bili le doteknili, namestu tega ste se pa čisto nespoštljivo doteknili — mojih ustnic. To sem povedala zelo obzirno, zakaj poljubili ste me kakor bi bili zblazneli. Šele potem mi je prišlo na um, da vam nisem dala klobute, ki ste jo zaslužili. Najbrže sem bila preveč osupla.

Da položaj popolnoma razčistim: nemara sem preveč pazila na družabno obliko, ki ste jo vi toli brezobzirno pohodili. Zato vam naknadno z vsem poudarkom povem: Ne vem, s kakšno vrsto žensk se običajno družite. Jaz vsekakor se med takšne ne štejem. Sicer me veseli, če vem, da kateri možiki kaj čuti zame. Toda če sem mu všeč, vendar ne gre, da bi navalil name. Nikoli ne bi smel pozabiti, da sem spodobna ženska. Z menoj — vi možiki tako radi rabite ta izraz — se ne da nič »napraviti!« To vam povem za primer, da bi se — česar ne verjamem — še kdaj kje sama dobila.

Z odličnim spoštovanjem

Marga Jezerškova.«

II

»Spoštovani gospod doktor!

Ne vem, ali ste dobili pismo, ki sem vam ga pisala pred tednom dni: saj je menda naslov na vaši posetnici točen? Za vsak slučaj vam danes še enkrat pišem in vam pošljem pismo s postrežkom, da ga boste zanesljivo dobili v roke.

Težko bi mi bilo vse ponoviti, kar sem vam že enkrat izčrpno pisala.

Moj glavni namen je bil položaj razčistiti in vam dati razumeti: ne spadam med ženske, ki jih človek meni nič tebi nič napade in poljubi, če sta sama. To sem vam hotela z vsem poudarkom povedati, toda žaliti ali ponižati vas nikakor nisem nameravala. Moje ogorčenje je veljalo vašemu vedenju, ne vaši osebi. Kaj hočem — pozabili ste pač za trenutek, pri kom ste, vendar ste se nato čisto lepo oprostili! Lahko si predstavim, da ste po mojem prvem pismu dobili vtis, kakor da bi vam bila prepovedala vslop v mojo hišo. Tega pa nisem imela na umu. Ob priložnosti mi mirne vesti lahko telefonirate.

Z iskrenimi pozdravi

Vaša

Marga Jezerškova.«

III

»Dragi gospod doktor!

Prav za prav je zelo lepo od vas, da mi iz diskretnosti na pisma niti ne odgovorite. Vaš molk mi je dokaz, da ste se zavedli nedostojnosti svojega vedenja in da vam je zdaj nerodno stopiti pred moje oči. Naloga nas žensk je, da pomagamo mo-

»A potem... če je res, kar govorim... potem bi bila vsaka blaznost ozdravljiva?«

»O, to pa spet ne, mamica, to bi bilo le prelepo. Če gre za patološko blaznost, je zdravniška veda še zmerom brez moči. Toda ne pozabi, da gre pri stricu za nekaj čisto drugega... za zločinsko malomarnost, ki jo je zagrešil kirurg, ko ga je pred leti operiral. Takrat je morala ostati v možganih drobna koščica, ki je pritiskala na možgane in onemogočala njihovo normalno delovanje. Zakaj edino tako je mogel kirurg izvršiti svoj zločin. Nu, in logično je, če odstranimo vzrok, da morajo tudi posledice izginiti...«

»To je tvoje prepričanje, Franc. Toda naj ti še toliko zaupam, tega vendar ne morem verjeti, da bi si bil pridobil v teh nekaj mesecih že toliko izkustva, da bi mogel tako do- ločno govoriti.«

»Zanesi se, mamica, da si na svoje znanje prav nič ne domišljam. Zato sem se tudi obrnil na človeka, ki imam vanj popolno zaupanje... v kirurga, čigar sloves je popolnoma v skladu z njegovim širokim znanjem in velikim izkustvom.«

»In danes si bil pri njem!«

Sama ne vedoč zakaj, jo je pri poslednjih sinovih besedah zbudilo v srce.

»Ugenila si, mamica. Še enkrat ti ponovim: mož je svetovno znan kirurg in nanj se zanesem kakor nase. — Saj si gotovo že slišala njegovo ime...«

Sin se je nasmehnil. V somraku, ki je vladal v sobi, ni mogel razločiti Iloninega obraza. Vsa sreča... zakaj drugače bi se bil mladi mož zgrozil spričo nenadne izpremembe na njem. Ilona je le predobro vedela, katero ime ji bo povedal... ime, ki jo je že v mislih nanj stisnila groza za srce.

»Ne uganeš, mama? Pri doktorju Horvinu sem bil!«

Ilona je bilo, kakor bi se ves svet zavrtel pred njo. Dolgo ni mogla niti besedice izgovoriti. Potem je s trepečočim glasom zajekljala:

»Kaj?... K njemu... si šel?«

Franc si je krivo razlagal njeno vznemirjenost. — In zato je veselo vzkliknil:

»Zakaj ne! Reči hočeš, kaj ne, da sem si mnogo upal, jaz, navaden študent, da sem šel k toli slavnemu kirurgu, ki sem ga poznal samo po imenu? Nu, da, ne rečem, da ni bil pogum, zato sem pa tudi dosegel, kar sem želel.«

»Toda če si mu pripovedoval o operaciji... je moral biti... je bil... presenečen?« je zajekljala Ilona.

»Seveda je bil. Povedal sem mu o nesreči svojega ubogega strica, in...«

»Pa se ni nič zgrozil?«

»Zakaj mamica? Človek, kakršen je Horvin, ki ima dan za dnem opravka s človeškim trpljenjem in z vsemi mogočimi boleznimi, človek, ki gleda vsak dan grozi v oči — takega človeka ni nikoli groza.«

»In kaj je rekel o tvoji domnevi?«

»Potrdil jo je v vseh točkah, mamica! Rekel je, da je hipoteza o koščici najverjetnejša. In dodal je, da ne bi bilo za spretnega kirurga nič nemogočega to koščico odstraniti.«

»In ti si ga potem...«

»Da, mamica, prosil sem ga, naj bi on to operacijo opravil... Zakaj si vztrepetala? Tvoje roke so mrzle in treseš se, kakor bi imela mrzlico. Ne boj se, mamica, ne bom te več mučil. Le še malo ti imam povedati...«

»Franc!« je bolestno kriknila mlada žena in se vzdignila.

Sin jo je toplo prijel za roke in jo mehko potisnil nazaj v naslanjač. In s svečanim glasom je dejal:

»Operacije, o kateri sem ti govoril, mamica, se ti ni treba več bati. Prestana je!«

Kakor bi jo bila neznana sila vrgla kvišku, je Ilona strmo vstala. — Njen obraz je postal mrliško blede, njene črne oči so se razširile od nezane groze. In s posinelih ustnic se ji je utrgala edina beseda:

»Nesrečnež!«

Franc jo je skušal pomiriti.

»Ne boj se, mamica. Nič hudega ni, narobe! Operacija se je popolnoma posrečila in najin nesrečni prijatelj je ozdravljen.«

»Ozdravljen...« je mehanično ponovila za njim. Potem je odrevene- lost polagoma popustila. Spustila se je v naslanjač. V obraz se ji je jela vračati kri.

»Če je to res,« je zamrmrala sama pri sebi, »je moja dolžnost, da molčim.«

»Kako si rekla?«

»O, nič, nič!...« je odmahnila. Po- tem se je z muko zbrala.

»Kdaj se je izvršila ta operacija?«

»Danes dopoldne... na doktorjevi kliniki... v Neuillyju.«

»In je njen izid res čisto gotov?«

»Popolnoma gotov, zanesi se, mamica. Horvin je našel v možganih drobno koščico in jo vzel ven. Čez nekaj dni bo stric Ciril popolnoma zdrav.«

Mlada mati je globoko vzdihnila.

»Pa če pride do komplikacij?« je čez čas s strahom vprašala.

»Pri zdravniku, kakršen je Horvin, se tega ni bati.«

Ilona je zaprla oči.

»Ali je res pošteno mislil?« se je vprašala sama pri sebi. »Da je vedel, koga ima pred seboj, ne more biti dvoma. Ali se je hotel oddolžiti za svoj zločin? Ali ga je pa vodila katera druga peklenska misel?«

»Ko sem mu omenil plačilo,« je povzel sin, »me je skoraj osorno za- vrnil, da ne vzame niti vinarja.«

»Tako je rekel?«

»Da. Dejal je, da mu je zadostno plačilo, če bo mogel življenju vrniti človeka, ki je moral zaradi brezvest- nega zločinca toliko pretrpeti. Še re- kel mi je, naj tako tudi tebi povem. In zaradi teh besed mi je postal ta veliki zdravnik še mnogo dražji. — Prej sem ga cenil samo kot izredne- ga kirurga, zdaj ga pa spoštujem in ljubim tudi kot človeka.«

Ilona je osuplo pogledala svojega sina. V njegovih očeh je brala, da res misli, kakor govori. Stresla se je.

»Kdaj pojdeš spet k njemu?«

»Koj jutri, mamica. Tudi ti bi la- ko šla z menoj... že zato, da se mu tudi ti zahvališ.«

»Pozneje, Franc... pozneje!« je ko- maj slišno dahnila in spet zaprla oči.

»Počitka si potrebna, mamica! Saj

Naš pravi domači izdelek!

komaj govoriš. Oprosti, da sem te ta- ko dolgo mučil s pripovedovanjem. Zdaj te bom pa pustil, da se za ne- kaj ur naspiš in odpočiješ.«

Ilona ga je hvaležno pogledala in nemo prikimala. Sin jo je spoštljivo poljubil na čelo in po prstih odšel iz sobe.

V

Obtožujem!

Drugo jutro je Franc koj po zaj- trku odšel v Neuilly. Bil je nekam nemiren; neprestano so ga obhajale čudne misli in nič več ni bil tako gotov, da se je drzna operacija po- polnoma posrečila, kakor še včeraj, ko je materi pripovedoval o njej.

Vrhu tega: če nesrečnež ozdravi — kakšno razmerje bo zavladalo med njim in možem, ki je v njem ta- ko dolgo gledal svojega strica? Ka- ko se bo tedaj obnašal proti njemu? In naposled: kaj se je prav za prav pred davnimi leti zgodilo med njim in njegovo materjo?

Hotel je pregnati vse te misli, ki so ga neprestano naskakovale, in si govoril:

»Storil sem, kar je bilo moja dolžnost. Moj oče je napravil zločin in moja največja želja je bila, da se ta zločin popravi. To se je zdaj zgo- dilo.«

V teh mislih je prišel do sanatori- ja dr. Horvina. Kirurg ga je sprejel kakor prejšnje dni: redkobesedno, skoraj hladno. Toda če bi bil mladi mož bolje opazoval njegov obraz, bi bil videl, da je bila ta hladnost samo navidezna. Za njo se je skrival strah.

Dr. Horvin je bil prepričan, da bo danes prišel Franc z onimi usodnimi besedami, ki se jih je tako bal. Toda teh besed ni bilo!

»Oprostite, gospod doktor,« je za- čel nekam hlastno mladi mož, »da vam kradem vaš dragoceni čas. Toda potrulil se bom, da bom kratek in da ne bom preveč izrabljal vaše na- klonjenosti, ki mi jo toli radodarno izkazuje.«

Ne jeze ne mrznje ni bral kirurg v Francevem glasu.

»Še zmerom nič ne ve!« si je de- jal in kamn se mu je odvalil s srca.

»Vaše dobrote ne bom nikoli poza- bil,« je nadaljeval mladenič. »In tudi v imenu svoje matere mislim, da vam smem izreči najlepšo zahvalo. Danes je bila bolna in ni mogla z menoj; to- da pri prvi priliki se vam bo prišla tudi sama zahvaliti.«

škim preboleti zadrege, posebno toli rahlo občuteno zadrege, ki jo očitno- no vi čutite. Rade volje vam prihra- nim telefonski poziv, ker vem, da bi vam bil mučen. Ali ne bi prišli ju- tri ob petih v Emono? Tam je zelo dobra godba, in pri glasbi je mnogo- kaj lažje, ali ne?

S pristranskimi pozdravi

Vaša

Marga J.«

IV

»Dragi doktor!

Kaj je vendar z vami? Zakaj vas ni bilo v Emono? Ali ste užaljeni? Ne, to bi bilo preotročje. Saj sva bila zmerom dobra prijatelja in sva še zdaj, verjemite mi! Mali inter- mezzo tistega popoldne je že daleč za nama. Jaz sem ga pozabila, po- zabite ga še vi! Siromak, drago ste plačali trenutek nepremišljene strasti.

Morda ste prav imeli, da niste pri- šli v Emono, preveč bučno je tam in godba samo moti, saj človek še last- ne besede ne sliši. Pridite jutri med šesto in pol sedmo k Prešernu. Tam je zelo mirno in prazno, pa se bova pomenila kakor nekoč, kaj ne? In

o neumnem poljubu ne bova zvinila niti besedice.

Marga Jezerškova.«

V

»Spoštovani gospod doktor! Spet vas ni bilo. Ne najdem besed, da po zaslugi ocenim vaše vedenje. Nezaslišano je, ne odgovarjati žen- ski na pisma in ne priti, če določi sestanek. Ker vas pa poznam kot po- polnega gentlemana, mora biti nekaj vmes, o čemer nič ne vem. Predla- gam, da se stvar razčisti. Ali vas je katera beseda v mojih pismih raz- žalila, morda poslednji stavek v mo- jem zadnjem pismu? Prosim vas, na dan z besedo! Vaš molk mi gre na živce. Pričakujem vašega poziva ju- tri med deseto in enajsto dopoldne. Ker bom jutri slučajno prosta, bi se mogla za popoldne kaj dogovoriti.

Prisrčno vas pozdravlja

Vaša stara prijateljica

Marga.«

VI

»Torej res načete odnehati, Tomo? Hočete na vsak način slišati? Prav, bom pa poteptala vse predsodke in vam povedala na ves glas: da, vaš

poljub mi je zmešal glavo, čutim ga na svojih ustnicah, noč in dan ga čutim. Ko zaprem oči, sanjam o vas, bolna sem od koprnjenja.

Nočete odnehati? Na vsak način si hotel slišati? Ljubim te — pridi, ka- dar hočeš! M.«

»Srček,« je rekla lepa žena nekaj dni nato mlademu možu, »zakaj mi prav za prav nisi odgovoril na moja pisma?«

»Srček,« je odgovoril madi mož le- pi ženi, »če bi ti bil odgovoril na tvoja pisma, ali bi potem sedel zdajle tako blizu pri tebi?«

PREPENENJE

Marta Eggerth v filmu Schubertovih melodij

Vsebinska filma, ki nam ga prinese za božič Elitni kino »Matica«, nam bo ugajala zaradi dveh vrtilin, ki odlikujeta to ljubko in toplo filmsko opereto:

Slišali bomo nežne melodije Schubertovih pesmi, ki nam bodo odkrile najslajšo liriko skladb Schubertovega genija, zraven pa dobili vpogled v oni del Schubertovega življenja, ki je toli tesno zvezan z nastankom njegove osme simfonije v H-molu.

Vsi vtisi vsakdanjega življenja, sleherni njegov dotik s prirodo je zbudil v njegovem genialnem duhu potrebo po glasbenem ustvarjanju. Vtisi so se izpremenili v zvoke in duševno razpoloženje se je izlilo v melodije...

Čeprav je bil veliki komponist v vsakdanjem življenju nepraktičen kakor vsi pravi umetniki, mu je dobrohotno naklonjena usoda prislonila leste, po kateri se je popel k slavi in splošnemu priznanju.

V palači grofice Kinsky na Dunaju se pripravlja Schubertov koncert. Umetnik je imel nemalo skrbi in dela, preden je bil »zrel« za nastop. Saj niti primerne obleke ni imel! Tedaj ga je pa rešila iz zadrege ljubka Emica Passenterjeva, iztuhotapila mu je salonsko obleko iz zastavljalnice svojega očeta. A obleka še ni bilo vse. Skladatelj je bil navaden »plebejec«, sin preprostih meščanskih roditeljev, v grofici palači se je pa zbiral cvet dunajskega plemstva, ki je prezirljivo gledalo vsakogar, kdor ni imel vsaj betvice modre krvi v svojih žilah.

Toda komaj so zadoneli na spnetu prvi akordi Schubertove simfonije v H-molu, je zavladala v dvorani grobna tišina. Ošabni obrazi so se omehčali, nič več ni bilo v njih zaničevanja do preprostega umetnika. Pobožno je poslušala vsa dvorana božanske akorde, ki so lihi izpod Schubertovih prstov in prodirali v srce.

Tedaj je pa v pobožno zbranost poslušalcev iznenada udaril rezek smeh. Grofica Esterhazy se je zagrohotala na glas, mrzlo, zaničljivo. Schuberta je zazeblo, kakor z nožem ga je zbadlo v srce. Vstal je in brez besede zapustil grofici palačo.

Doma ga je čakala Emica. Njegova občutljiva duša se je zatekla k njej. In v njeni odkritosrčni, topli ljubezni je našla uteho.

Toda oni okrutni mrzli smeh mu ni hotel več iz spomina. Zaman se je trudil, da bi dokončal svoje veliko glasbeno delo: kadarkoli je našel lepo misel, je udaril vmes grofici grohot.

V tem razpoloženju notranje raztrganosti je dobil ponudbo za učitelja glasbe v družini madžarskega grofa Esterhazyja. A glej: tam je v drugo stopila v njegovo življenje ona, ki mu je bila s svojim prezirljivim smehom zastrupila veselje do umetniškega ustvarjanja, v drugo je srečal žensko, ki je bila kriva, da je njegova najlepša skladba ostala še zmerom nedokončana, fragment.

Toda časi se izpreminjajo in z njimi ljudje.

Emica na Dunaju je kmalu pozabljena; med notami leži nedokončano pismo, ki ga ji je začel Schubert pisati, Amor je spletal svoje niti in srci dveh mladih ljudi sta se našli...

Grofica se je izpovedala očetu svoje ljubezni do mladega skladatelja. Schubert je ves srečen, stari grof mu je namreč svetoval, naj odide na Dunaj in tam vse potrebno uredi, potem se bo pa vršila poroka.

Toda Schubertove sreče je bilo le prehitro konec. Zakaj komaj je dobro

Marta Eggerth
in Hans Jaray
v filmu
»HREPENENJE«

prišel na Dunaj, ko je izvedel, da ga je grof samo zato poslal proč, da se ga na najlepši način odkriža. Schubert se je vžlic temu hotel vrniti na grofov grad. Toda našel je vrata zaprta.

Srce mu ni dalo miru. Če že ne more biti pri svoji dragi, je hotel biti vsaj blizu nje. Nastanil se je v neznamitni madžarski vasi v okolici Esterhazyjevega gradu. In tako je nekega dne, skrit med drugimi radovedneži, gledal, kako pelje neki mlad častnik lepo grofici skozi vas pred oltar.

Z orgelj se zasliši sladka melodija Schubertove simfonije; v tonih in akordih išče trpeče srce miru, dokler jih ne preseka bolesten plač mlade grofici, ki je postala žena drugega...

Schubert vzame zvezek z notami svoje skladbe, jih raztrga do poslednjega lista in zapiše pod nedokončano delo svoje posvetilo:

»Kakor moja ljubezen ni dosegla svojega cilja, naj se tudi ta pesem nikdar ne konča.«

Vlogo grofici Karoline Esterhazyjeve igra v filmu priljubljena Martha Eggerthova, Schuberta pa priznani igralec Hans Jaray. Film je prvo režijsko delo Willyja Forsta. Vse ljubitelje lepe glasbe bo pa še posebno razveselilo, da je glasbena spremljava filma v rokah 133 članov dunaj-

skega filharmoničnega orkestra, med katerimi je vsak zase priznan umetnik-solist. Vokalne partiture pojejo dunajski »Sängerknaben«, ki uživajo v vokalni glasbi svetoven sloves; pri velikih cerkvenih svečanostih pojó vselej v stolnici Sv. Štefana na Dunaju.

Sladka in melodična Schubertova glasba bo kakor nalašč za ubrano božično razpoloženje. Zato smo prepričani, da je vodstvo kina Matica vsem ustreglo, ko si je rezerviralo ta film ravno za praznike.

Meščanska kuhinja Piše Nuša

Božični prazniki so pred durmi. Ker pride letos sveti večer na nedeljo, odpade post in ta večer lahko serviramo meso. V nekaterih družinah se držijo tradicionalno tega, da mora na sveti večer biti riba na mizi. Evo nekoliko receptov za postne in mesne večerje za sveti večer.

1. POSTNA VEČERJA

Ribja juha. Pečeni brancini. Solata iz zelene. Maslen krompir. Tunina v brodetu. Ocvrta cvetača. Medena potica. Kompot iz marelic. Sadje. Črna kava.

Ribja juha

1/2 do 3/4 kg ribe iz sladkih voda (ščuke ali krapa) ali ribjega droba, tudi glave, operemo in kuhamo v treh litrih vode. Dodamo sesekljane čebule, 3 korene od zelene (te po-

tem uporabimo za solato), dosti sesekljane zelenega peteršilja, žličico paradižnikove mezge, ščepec muškata oreška in žličko soli ter vse 3/4 ure počasi kuhamo. Nato juho odcedimo, napravimo svetlo prežganje iz koščka svežega masla in žlice moke. Ribje meso otrebimo koščke, ga zrežemo na koščke, vse zmešamo in pustimo še 1/4 ure vreti. K juhi serviramo opečene žemljeve rezine.

Zlato naše brane

Jajnine

Tovarna Pekatele

Pozor

Premog in suha drva
dobavlja na dom

Vrhunc Ivanka
Bohorčeva ulica 25

Pečeni brancini

Brancini so najboljša vrsta morskih rib. (Lahko jih serviramo, kadar imamo odlične goste v hiši.) Zal jih ne moremo pripraviti na način kakor v južnih krajih, kjer jih pečijo na ražnju in oblivajo z oljem, ker nimamo takih priprav. Pa jih vendarle lahko pripravimo okusno na tale način: brancinu ostržemo luskin od glave do repa, prerežemo trebuh, odstranimo drobovje, glavi pustimo oči ter sploh pustimo brancina celega. Operemo ga v dveh vodah, dobro obrišemo s čisto krpo ter osolimo. Na ponvico denemo 1/4 l finega olja, ga razbelimo, nakar denemo brancine drugega poleg drugega v to olje, s hrbiti navzgor. K temu dodamo mnogo zelenega peteršilja, 4 zdrobljene česnove stroke in pol žličke popra. Vse to denemo v pečico in pečemo na vročem ognju ter neprestano oblivamo z oljem. Peči se morajo pol ure, nakar jih denemo na podolgovato skledo (hrbti navzgor), potresemo s sesekljanim zelenim peteršiljem ter oblijemo z oljem, v katerem so se pekli. Serviramo jih gorke, garniramo s solato iz zelene in z maslenim krompirjem.

Tunina v brodetu

1 do 2 kg tunine zrežemo na lepe kose, operemo jih, osušimo s čisto krpo in posolimo. Na ponvico denemo 1/4 l finega olja in ga razbelimo. Nato dodamo eno sesekljano čebulo, dosti zelenega peteršilja, pol žličke popra in paradižnikove mezge; v to denemo tunino in jo cvremo po obeh straneh in sicer po vsaki strani 7 minut. Nato vzamemo tunino iz ponve in napravimo brodeto ali omako. Iz koščka masla in 2 žlic moke naredimo svetlo prežganje, ga

Adria prašek je boljši

dodamo olju, ki je ostalo pri pečenju, dolijemo 2 do 3 zajemalke vode, dodamo še 4 zdrobljene česnove stroke in 4 dkg nastrganega parmasana, če je treba, še malo osolimo. To vse zmešamo ter pustimo še 25 minut počasi vreti, nakar brodeto precedimo. K temu dodamo kose tunine in pustimo še 10 do 12 minut počasi vreti. Serviramo gorke v globoki skledi, garniramo z ocvrto cvetačo ali tudi z ajdovimi žganci.

2. MESNA VEČERJA

Telečji zrezki, garnirani s finimi emoki. Pečen puran. Solata. Maslen krompir. Kompot iz brusnic. Orehova torta. Potica. Čaj. Črna kava.

Telečji zrezki v papriki

1 kg telečjega stegna zrežemo na zrezke, jih potolčemo, nasolimo ter Se nadaljuje na 9. str.

Grof MONTE-CRISTO

Roman

Napisal Aleksander Dumas

17. nadaljevanje

»Razumem; pustili ste, da so šli dogodki svojo pot.«

»Da, gospod, in zato me noč in dan grize vest. O, kolikokrat prosim Boga, naj mi oprost, tem bolj, ker sem prepričan, da izvira vsa moja nesreča od tistega strahopetnega molka; drugače si vse svoje življenje ne morem ničesar očitati. Za trenutek sebičnosti delam petnajst let pokoro, in kadar mi Carconte toži, ji vselej rečem: »Molči, žena, Bog tako hoče!«

In Caderousse skesano pobesi glavo.

»Odkritosrčni ste bili,« odgovori abbé. »Kdor tako samega sebe obtožuje, je vreden odpuščenja.«

»Na žalost je Edmond mrtev in mi ni odpustil.«

»Ker ni vsega vedel.«

»Toda zdaj morda ve,« zamrmra Caderousse; »saj pravijo, da mrtveci vse vedo.«

Nastala je kratka tišina. Abbé je vstal in začel zamišljeno hoditi po sobi. Potem se je spet vsedel.

»Že nekajkrat ste omenili nekoga gospoda Morrela. Kdo je bil ta človek?«

»Lastnik 'Faraona' in Dantèsov gospodar.«

»Kakšno vlogo je igral v tej žalostni zgodbi?«

»Vlogo poštenega in pogumnega moža in zvestega prijatelja. Najmanj dvajsetkrat se je zavzel za Edmonda. Po Napoleonovi vrnitvi je pisal na vse strani, prosil in grozil; zato je pa moral za druge restavracije dosti preštati, ker so ga razkričali za zagrizenega bonapartista. Najmanj desetkrat je prišel k Dantèsovemu očetu, hoteč ga pregovoriti, da se preseli k njemu, in dan pred njegovo smrtjo mu je, kakor sem vam že povedal, pustil možnjo denarja na kaminu; s tem denarjem so poplačali starčeve dolgove in pogrebne troške, tako da je starec pošteno, kakor je živel, tudi umrl. Ta možnja je zdaj pri meni.«

»Ali gospod Morrel še živi?«

»Se.«

»Tedaj se mu pač dobro godi in ima gotovo vsega na prebitek?«

Caderousse se bridko nasmehe: »Da, kakor jaz...«

»Kaj, Morrel je nesrečen?« vzklikne abbé.

»Na robu prepada je, še več, sramote! Da, po 25letnem poštenem delu, ki si je z njim pridobil tolikšen ugled v marsejskem trgovskem svetu, je prišel gospod Morrel čisto na kant. V dveh letih je izgubil pet ladij, trikrat doživel polom in zdaj je njegovo poslednje upanje išči 'Faraon', ki ga je vozil nesrečni Dantès in ki ga pravkar pričakuje z dragocnim tovorom iz Indije. Če se mu tudi ta ladja potopi kakor ostale, je izgubljen.«

»Ali ima nesrečnež rodbino?« vpraša abbé.

»Da, ženo ima, pravo svelnico, in hčer ima, ki bi se imela poročiti, a njenemu izvoljencu doma ne puste, da bi vzel hčer propadlega ladjedelca. Tudi sina ima, poročnika. Lahko si mislite, da to nesrečnežu ni v tolažbo, narobe! Da je sam, bi si kratkoma pogladil kroglo v glavo.«

»Strašno!« zamrmra duhovnik.

»Zdaj vidite, kako Bog dobra dela plačuje!« vzklikne Caderousse. »Jaz, ki razen onega, česar sem se vam izpovedal, nikomur nisem žalega storil, živim v bedi in siromaštvu. Ko bom pokopal svojo ubogo ženo, ki ji ne morem plačati zdravnika, bom kakor stari Dantès umrl od lakote — Fernand in Danglars se pa valjata v bogastvu.«

»Kako to?«

»Ker se jima je vse v srečo obrnilo, kakor se pri poštenih ljudeh vse v nesrečo obrne.«

»Kaj se je zgodilo z glavnim krivcem Danglarsom?«

»Zapustil je Marseille in dobil po Morrelovem priporočilu službo knjigovodje pri nekem španskem bankirju. V španski vojni je dobavljal živež francoski vojski in si napravil denar. Z njim je spekuliral na borzi in si kmalu potrožil premoženje. Ko mu je prva žena umrla, je vzel neko vdovo, hčer gospoda Servieuxa, ki je komornik sedanjega kralja in je pri njem v veliki milosti. Tako je postal baron, ima palačo v ulici Mont-Blanc, deset konj v hlevu, šest lakejev pred sprejemnico in težke milijone v svoji blagajni.«

»Ah,« vzklikne s čudnim glasom abbé, »pa je srečen?«

»Srečen — kdo bi mogel povedati? Če je sreča v bogastvu, je Danglars srečen.«

»In Fernand?«

»Fernand je imel še večjo srečo: nabral si je premoženje in postal vpliven mož. Kmalu po aretaciji Dantès so ga vzeli v vojake; tudi mene so potrdili, a ker sem bil že bolj v letih in poročen, so me dodelili k obrežnim stražam. Fernand je prišel v aktivno vojsko in se je udeležil bitke pri Lignyju. V noči po bitki je stal na straži pred šotorom generala, ki je bil skrivaj v zvezi s sovražnikom; ravno tisto noč se je imel pridružiti Angležem. Predlagal je Fernandu, naj gre z njim; Fernand je na to pristal in z generalom vred dezertiral. Kar bi ga bilo spravilo pred vojno sodišče, da je Napoleon ostal na prestolu, so mu Bourboni šteli za zaslugo. Vrnil se je v Francijo kot poročnik, a že leta 1823. je

postal stolnik. Ker je bil Španec, so ga poslali z neko diplomatsko nalogo v Madrid. Tam si je pridobil toliko zaslug za domovino in se nato v španski vojni tako odlikoval, da je po zavzetju Trocadera napredoval za polkovnika in dobil red častne legije pa še grofovski naslov.«

»Kako čudna so pota usode!« zamrmra abbé.

»To še ni vse! Po končani španski vojni si je Fernand dejal, da v zapadni Evropi pač izlepa ni pričakovati vojne in zato tudi ne napredovanja. Pa je prosil vlado, naj mu dovoli udeležbo v grški osvobodilni vojni proti Turkom. Kmalu nato se je izvedelo, da je šel grof Morcerf — tako se zdaj imenuje — k Ali-paši za instruktorja. Ali-pašo so potem ubili, toda pred smrtjo se je izkazal Fernandu hvaležnega za njegove usluge in mu zapustil precejšnjo vsoto denarja, s katero se je vrnil na Francosko. Danes je nekdanji Fernand grof in poslanec in ima razkošno palačo v Helderjevi ulici v Parizu.«

»In Mercèdes?« vpraša abbé z negotovim glasom. »Rekli so mi, da je izginila.«

»Da, izginila, kakor izgine solnce, da vzide drugo jutro tem veličastnejše.«

»Tak je bila tudi njej sreča mila?« vpraša abbé s porogljivim nasmeškom.

»Mercèdes je danes ena najodličnejših pariških dam,« odgovori Caderousse. »Iz početka se kar ni mogla potolažiti nad strašnim udarcem, ki ji je vzel Edmonda. Povedal sem vam že, da je šla zanj prosit gospoda Villeforta in kako je skrbela za Dantèsovega očeta. Potem jo je zadela nova izguba; zapustil jo je Fernand, čigar zločina ni niiti slutila in ga je ljubila kakor sestra rodnega brata. Fernand je moral k vojakom in Mercèdes je ostala sama. Tri mesece je v solzah in obupu zaman pričakovala novic od Edmonda in Fernanda. Ostal ji je samo nesrečni starec, ki je umiral pred njenimi očmi. Nekega dne se je čisto nepričakovano vrnil Fernand. Prišel je kot podčastnik na dopust. Mercèdes mu je padla okoli vratu. Fernand je mislil, da iz ljubezni; toda sirota je bila vsa srečna, da je po tako dolgem času samote in gorja zagledala prijateljski obraz. Povedati vam moram, da ni Fernanda nikoli sovražila, le ljubila ga ni. Njeno srce je imel drugi; toda njega ni bilo, izginil je bil brez sledu, morda je bil celo mrtev. Tudi stari Dantès ji je venomer govoril: »Edmond je mrtev, zakaj če bi še živel, bi se vrnil.«

Potem je starec umrl. Če bi bil ostal pri življenju, se Mercèdes najbrže nikoli ne bi bila poročila z drugim, ker bi ji bil Dantèsov oče živ očitak nezvestobe. Fernand je to slutil. Zato se je v drugo vrnil šele tedaj, ko je izvedel, da je starec umrl; to pot je bil že poročnik. Pri prvem obisku ni Mercèdi ljubezni niiti omenil, zdaj jo je pa prosil za roko. Odkar je Edmond izginil, je bilo minilo leto dni; Mercèdes ga je prosila, naj počaka še šest

mesecev: morda se njen zaročenec le vrne.«

»To je v celem osemnajst mesecev,« reče abbé z grenkim usmevom. »Ali sme najbolj oboževani ljubimec več zahtevati?« Nato zamrmra besede angleškega pesnika: »Fidelity, thy name is woman!«

»Čez šest mesecev,« nadaljuje Caderousse, »je bila poroka v cerkvi des Accoules.«

»V isti cerkvi, kjer se je imela poročiti z Edmondom,« zamrmra duhovnik; »razlika je bila samo ta, da je šla z drugim ženinom pred oltar.«

»Mercèdes se je torej poročila,« povzame Caderousse. »Toda čeprav je bila na zunaj mirna, je omedlela, ko je šla mimo krčme očeta Pamfila, kjer je osemnajst mesecev poprej svaštovala z Edmondom, ki ga je še zmeraj ljubila. Fernand je bil srečnejši, a ne mirnejši; videl sem ga pri poroki in sem mu na obrazu bral, da živi v neprestanem strahu pred Dantèsovo vrnitvijo. Zato mu je bilo mnogo do tega, da čim prej s svojo ženo zapusti Marseille, in tako sta že teden dni po poroki odpotovala.«

»Ali ste Mercèdo še kdaj pozneje videli?«

»Da, med špansko vojno v Perpignanu, kamor jo je spravil Fernand; tam je odgajala svojega sina.«

Abbé vztrepeša.

»Svojega sina?«

»Da, malega Alberta.«

»Toda če je hotela odgajati svojega sina, se je morala najprej sama izobraziti — ako se prav spomnim, mi je pa Edmond dejal, da je bila hči preprostega ribiča, lepa sicer, a brez izobrazbe.«

»O,« vzklikne Caderousse, »ali je mar tako slabo poznal svojo nevesto? Mercèdes bi bila lahko kraljica, če bi nosile krono le najlepše in najbistrejše glave. Ko je prišla v boljše razmere, se je pač učila slikanja, glasbe in kaj vem česa še — toda, med nama, mislim, da se je hotela s tem samo raztresiti in pozabiti svojo srčno bolešč. Zdaj je bogata, zraven pa še grofica. Toda...«

Caderousse je umolknil.

»Toda?«

»Vzlic temu sem prepričan, da ni srečna.«

»Iz česa sklepate?«

»Ko sem prišel v stisko, sem si dejal, da bi mi moja nekdanja prijateljica nemara pomagala. Šel sem k Danglarsu, pa me še sprejel ni. Potrkal sem pri Fernandu, pa mi je po komorniku poslal sto frankov.«

»Torej niste ne tega ne onega dobili pred oči?«

»Ne, pač me je pa gospa Morcerfova videla. Ko sem zapuščal palačo, mi je priletel pred noge možnič, in v njem je bilo pet in dvajset zlatnikov. Pogledal sem kvišku in uzrl Mercèdo, ravno ko je spet spuščala oknice.«

»Kaj pa državni pravdnik Villefort?« vpraša dalje abbé.

»O, tega sploh poznal nisem in nisem mogel od njega ničesar pričakovati.«

• Slabost, tvoje ime je ženska.

Prihodnja številka

izide zaradi praznikov šele v soboto 30. decembra 1933.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobl in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice l.t.d. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

»Ali ne veste, kaj se je z njim zgodilo in koliko ga zadene krivda za Dantěsovo nesrečo?«

»Ne. Samo to vem, da se je kmalu po onem žalostnem dogodku oženil z gospodično Saint-Mėranovo in potem zapustil Marseille. O, ni dvoma, da je bila tudi njemu sreča mila in da je danes bogat ko Danglars in ugleden ko Fernand. Le jaz sem ostal, kakor vidite, ubog in od Boga zapuščen.«

»Mofite se, prijatelj,« ga zavrne abbė. »Bog sicer časih koga na videz zapusti, pa se ga zato pozneje spomni. Evo vam dokaza, da je res.«

S temi besedami potegne iz žepa demant in ga dá Caderousse.

»Vzemite ta demant — vaš je!«

»Kaj, samo moj?« osupne Caderousse. »O, gospod abbė, za norca me imate!«

»Ta demant bi moral razdeliti med Edmondove prijatelje. Toda Edmond je imel samo enega prijatelja, in zato je delitev odveč. Vzemite demant pa ga prodajte, petdeset tisoč je vreden. S tem denarjem se boste lahko za zmeraj rešili bede.«

»O gospod,« zajecija Caderousse in plaho iztegne roko, z drugo si pa otre polno čelo, »o gospod, ne norčujte se s srečo in obupom bednega človeškega srca!«

»Vem, kaj sta sreča in obup, in se ne bom nikoli iz njiju norčeval,« odvrne svečano abbė. »Vzemite, toda v zameno...«

Caderousse je bil že prijel demant, tedaj je pa trepetaje umeknil roko.

»V zameno,« povzame abbė, »mi boste pa dali mošnjič, ki ga je pustil gospod Morrel na kaminu pri starem Dantěsu in je zdaj pri vas.«

Nem od osuplosti stopi Caderousse k veliki hrastovi omari, jo odpre in poišče v njej podolgovat mošnjič iz že obledele rdeče svile. Abbė ga vzame in da Caderousse demant.

»O, res ste služabnik božji,« vzklikne Caderousse, »zakaj nihče ni vedel, da vam je Dantěs dal ta demant, in bi ga bili lahko sami obdržali.«

»Kakor vidim, bi bil ti tako storil,« pravi abbė sam pri sebi.

Nato vstane in vzame klobuk in rokavice:

»Ali je vse, kar ste mi povedali, gola resnica?«

»Tamle v kotu je razpelo iz posvečenega lesa, na tejle skrinji ženino sveto pismo. Odprite knjigo in prisegel vam bom nanjo, prisegel na izveličanje svoje duše in na svojo krščansko vero, da sem vam vse tako povedal, kakor se je zgodilo.«

»Prav,« prikima abbė, prepričan, da je Caderousse resnico govoril. »Naj vam ta denar srečo prinese! Zdaj pa z Bogom;

vrnem se nazaj v svojo samoto, proč od ljudi, ki prizadevajo drug drugemu toliko zla.«

S temi besedami se izlrga abbė prekipavajučemu Caderoussevu zahvaljevanju, odrine zapah na večnih vratih, zajahta konja in odjezdi po poti, po kateri je bil prišel.

Ko se Caderousse obrne, zagleda za seboj Carconte: bila je blede ko zid.

»Ali je res, kar sem slišala?« zajecija.

»Kaj? Da je demant samo nanj?« vzklikne Caderousse, pijan od veselja.

»Pa če je ponarejen?«

Caderousse prebledi.

»Ponarejen?« zajecija in vsa kri mu izgine z obraza. »A zakaj naj bi mi bil ta človek podaril ponarejen demant?«

»Da ti izmami skrivnost, ne da bi mu jo bilo treba plačati, budalo!«

Caderousse je obstal kakor pribit. Potem se je pa potrkal po čelu, si poveznil klobuk na glavo in vzkliknil:

»O, to bom hitro dognal!«

»Kako?«

»V Beaucairu je danes sejem, in tudi pariški zlatarji pridejo; njim ga bom pokazal. Pazi na hišo, žena, čez dve uri bom nazaj.«

In že je planil na cesto in od dirjal, kar so ga nesle noge.

»Petdeset tisoč frankov!« je zamrmrala Carconte, ko je ostala sama. »Lep denar... a bogastvo še ni!«

V

Jetniški registri

Dan po popisanem prizoru se je oglašil pri marseljskem županu mož petintridesetih let, z angleškim nastopom in angleškim naglasom.

»Prišel sem,« je začel, »kot zastopnik tvrdke Thomson & French v Rimu. Že deset let smo v kupčijskih zvezah s tvrdko Morrel & sin v Marseillu, ki ima pri nas debetni saldo kakih sto tisoč frankov. Ker smo slišali, da stoji tvrdka na slabih nogah, nas nekoliko skrbi, zato sem prišel na lašč iz Rima, da pri vas poizvem, kako in kaj je z Morrelom & sinom.«

»O,« je odvrnil župan, »tudi jaz še predobro vem, da gospoda Morrela že pet let nesreča preganja. Izgubil je štiri ladje po vrsti, vrhu tega so trije njegovi večji dolžniki prišli na kant. Toda čeprav imam tudi sam pri njem nekaj tisoč frankov na do-brem, vam ne vem povedati o njegovih denarnih razmerah nič podrobnega. Če me vprašate kot župana, kako sodim o gospodu Morrelu, vam moram povedati, da ga ni poštenjšega moža pod solncem; do zdaj je vse svoje obveznosti točno poravnal. To je pa tudi vse, kar vam lahko povem. Če hočete kaj več izvedeti, vam svetujem, da stopite h gospodu Bovillu, nadzorniku ječ, ki stanuje v ulici Noailles št. 15; kolikor vem, ima pri Morrelu svojih 200.000 frankov, zato bo brez dvoma bolje poučen o Morrelvih razmerah kakor jaz.«

HUMOR**Zapleteno pojasnilo**

»Kaj? Vlak je že odšel? Ali je mar vozni red izpremenjen?«

»Da — zdaj vozi prej — prej je vozil pozneje — pozneje bo pa spet pozneje vozil.«

Izdala se je

»Povej, srček, ali sem jaz edini, ki si ga doslej poljubila?«

»Čudno — vsi moški isto izprašujejo! Seveda si edini.«

Zdravniška

»Ali bi lahko izvedela, gospod doktor, kako je z mojo prijateljico? Saj je še v vaši oskrbi?«

»Ne, nič več.«

»O, torej je že izven nevarnosti?«

Otroška logika

»Mamica, če se bom danes še enkrat dalj umivala — kajne da se mi potem jutri ne bo treba?«

Razumljivo!

»Kako pa kaj gospodična zarochenka?«

»Zzzaroka se je rrrazdrila!«

»Zakaj pa?«

»Zzzaradi dveh gggolobov.«

»Kaaaaj?«

»Ssstala sva na nekem bbbalkonu in gledala dddva goloba nana nnsprotni ssttrehi, kako sta se kkkkljunčakala, pa ssssem rekel, vvveš, tako bi lahko ttitudi mmmidva napravila — in žžžje je bila zzzaroka razzzdrila!«

»A to ni vendar nikak razlog —?«

»Ssseveda je, zakaj preden ijje bil stavek zzzunaj, sta goloba žžžje druge reči pppočela!«

V redu!

»Nace, da veš: zvečer, ko bomo imeli goste, te bom imenoval 'Jean'.«

»V redu! In kako naj jaz vas imenujem?«

»Idiot!«

»V redu!«

Angleški humor

Neki misijonar piše svojim sobratom tole genljivo pismo z otokov Fidži:

»... Teh bore par dušnih pastirjev, kar nas je tu, ne moremo uspešno pobijati tukajšnje revščine. Mnogo domačinov je že umrlo od lakote. Pošljite brž še nekaj misijonarjev...«

Zbadljivi Shaw

Mlad mož iz najvišjih angleških krogov je vprašal Shawa:

»Ali je res, da ste nekoč v družbi, ko je nekdo dejal, da sem bistroumen, rekli, da to ni res?«

»Izključeno!« odvrne Shaw. »Še nikdar nisem bil v taki družbi, kjer bi vas imeli za bistroumnega.«

Najnovejša škotska

»Kaj stane pri vas skodelica kave?«

»Če sedete za mizo, 2 pennyja, če jo stojte popijete, pa 1 penny.«

»In na eni nogi stojé?«

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

LJUBLJANA • MARIBOR • CELJE

Najbolj varna in najboljša prilika za na-laganje prihrankov

**Za vse obveznosti
hranilnice jamči
Dravska banovina
z vsem svojim pre-
moženjem in vso
svojo davčno močjo**

pustimo vsaj tri ure v soli. Na kozico donemo žlico masti, sesekljano čebulo, žličko paradižnikove mezge, ščepec majarona in paprike in dušimo zrezke pol ure. Nato jih vzamemo iz kozice, napravimo svetlo prežganje iz žlice masti in 2 žlice moke, dodamo 2 zajemalki juhe ali vode, vse zmešamo, zrezke denemo v omako in pustimo, da vse skupaj 20 minut počasi vre. Serviramo s cmoki.

Finii cmoki

1/2 kg bele moke, 1/4 l mleka, ščepec soli, 2 rumenjaka, košček sirovega masla in nekoliko nastrganega muškata tolčemo s kuhaličnico tako dolgo, da se testo loči od žlice; nato zamešamo nalahko sneg iz 2 beljakov, oblikujemo iz testa lepe cmoke, jih zakuhamo v vrelo slano vodo, in kuhamo deset minut.

Orehova torta

1/4 kg sladkorne sipe, 4 rumenjake, 5 dkg svežega masla, nekoliko limonovih lupin zmešamo, da se speni. Nato dodamo 1/2 kg zmletih orehov, 2 žlici ruma, dosti vanilije in 1 pečivni prašek; končno dodamo še sneg iz 4 beljakov. To zmes pečemo v modelu za torte pri mirnem ognju pol ure. Drugi dan torto prerežemo, namažemo z marmelado ter oba dela zopet zložimo in okrasimo z belim ledom. V sredi torte nabrizgamo besedo: BOŽIČ.

Prilporeča se modna trgovina

T. EGER, Ljubljana
Sv. Petra cesta 2

KAMGARN

sukno in različno drugo manufakturno blago Vam po globoko znižanih cenah nudi

**LJUBLJANSKI
OBLAČILNI BAZAR**
MESTNI TRG ŠTEV. 6

Zelo primerna
BOŽIČNA DARILA!

*
Največja izbira!

Oglejte si naše izložbe!

A. & E. SKABERNÈ
LJUBLJANA

Edino sredstvo za hitro in lahko pripravljanje izbornega golaža je

golažev ekstrakt

ki se zopet dobiva v špecerijah in delikatesah.

„EKSTRAKT“, dr. z o. z., LJUBLJANA
Gospodarska cesta 8/1.

BEKO-SVETILKE

ELEKTRO-PODJETJE

»BEKO«

Miklošičeva c. 19

Palača Vzajemne zavarovalnice

Pisalni stroj naj piše sam!

To je prav tako šefova želja kakor tudi strojepiščeva. Toda stroja take popolnosti ne bo nikdar. Najbolj pa se tej dovršenosti približuje

WOODSTOCK,

ki je višek tehnike. Izumitelji — ameriški inženjerji — smejo biti ponosni na svoj izdelek.

Woodstock ima poln in lahak udarec, pisava je čista in dovršena.

Kdor Woodstock vidi — mu je naklonjen, kdor Woodstock preizkusi, spozna, da je to najboljši stroj, a kdor le nekaj časa na njem dela — se ne more nikdar več ločiti od njega. Ta stroj je v Ameriki zaslovel radi svoje priročnosti in koristnih naprav in je zadnji dve leti najbolj zahtevana znamka.

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

TIPKA, družba z o. z.

trgovina s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami

Ljubljana

Miklošičeva cesta 13. — Tel. 29-70.

Vabimo Vas k nakupu v
najcenejši oblačilnici

A. Presker

Sv. Petra cesta 14

Šivalni stroji

„Singer“

za hišno uporabo in vse obrtne delavnice. Prodaja na mesečne obroke. Brezplačni pouk šivanja, prirojanja in vezenja. Jamstvo 15 let.
LJUBLJANA, Frančiškanska ulica 10/I.
PODRUŽNICE: Ljubljana, Gajeva ulica št. 3, Kranj, Novo mesto, Celje, Maribor in Jesenice

Ako Vam

naš list

ugaja

ga pokažite svojim prijateljem in ga pošljite kot tiskovino svojim sorodnikom v Francijo, Nemčijo, Ameriko in drugam

Operna klet,

Ljubljana, Gledališka 2

Izborna meščanska in primorska kuhinja. Dnevno morske in rečne ribe vseh finih vrst. Dalmatinska in ljutom. vina. Senčnat vrt.

ZA VSAKO DAMO

kvalitetna polepšavajoča sredstva

PORENAL KREMA

suha za podnevi in mastna za ponoči, stalno polepšavata in pomlajata

18°

PORENAL MILO

blago dišeče milo za nego obraza in rok

12°

PORENAL PUDER

fin, popolnoma neškodljiv, diskretno parfumiran, 12 barv

24°

POREMILK

biološko mleko za čiščenje obraza in odstranjevanje velikih znojnic

32°

KAMPHORMILK

kafrov eliksir, ki takoj odstrani mozolčke in ogrce

30°

PASTA MAJALIS

dovršeno umije in neguje občutljivo kožo, ki ne preneha mila

15°

MILCH KREMA

odstrani hitro in stalno solčne pege in madeže z obraza

15°

JE FAIS BLANC

krema iz limonovega soka, ki neguje in polepša roke

10°

LANOLIN KREMA

za masažo in pomlajevanje telesa, ker naredi kožo elastično

12°

ORO BARVA ZA LASE

v vseh nijansah, dovršeno in trajno barva las

30°

VODA IZ KOPRIV

stara in preizkušena domače sredstvo proti izpadanju las in vrhljaja

30°

FLORIA ROUGE

najfinjša francosko rdečilo za obraz v 12 krasnih nijansah

14°

ROUGE ZA USTNICE

Bonbon Rose v 4 barvah
Rouge De la Vie v 4 barvah

8°

EAU DE LAHORE

Eliksir za masažo in krepitev ženskih prsi

40°

DOBI SE POVSOD

Glavno skladišče:

NOBILIOR parfumerija, ZAGREB,

Ulica 34 — Jelačićev trg 15

Pozor!

Snežke

galoše in škornji

Znana domača tvrdka s čevlji Aleksander Oblat se priporoča za nakup vseh vrst gumijastih čevljev, škornjev, galoš in otroških snežk, katerim je sedaj za božične praznike zelo znižala cene, da si jih lahko vsakdo nabavi.

Geslo: Dobro blago! Poceni!

ALEKSANDER OBLAT, LJUBLJANA, Sv. Petra 18

D. ČEBIN

premog,
drva,
koks

Wolfova ul. 1
Telefon 20-56

Naročite po
naši upravi,
dobite popust!

Cenjenim damam in gospodom se priporoča ter želi vsem obiskovalcem in obiskovalkam
vesele božične praznike

Frizerski salon

F. ROŽIČ, Celovška c. 71

LJUBLJANA VII (Šiška)

Kemično čistimo, peremo
in svetlo likamo za Vas

Šavs Stane

Ljubljana, Tyrševa 36

Rarveselite za Božič svoje drage

59.-

Vel. 23-26

Vrsta 9892-82

Za male dijake in učenke v dežju, snegu in blatu. Ni jih treba snažiti, ker se operejo z navadno vodo. — Vel. 27-34 Din 79.—, ženske Din 99.—

29.-

Naše tople »ZEPE« so za delo doma in na dvorišču najpriladnejše. So nepremočljive, ker imajo podplate iz gumija. — Otroške Din 25.—, moške Din 35.—

darujte čevlje
praktičen dar-
največje veselje

49.-

Vrsta 3222-02

Močni polčevlji za šolsko mladino z okrašenim jezikom. Gumijasti podplat jamči za dolgotrajnost.

59.-

Visoki dečki čevlji iz dobrega boksa, šivani na rob, z usnjenim podplatom. Prav primerni v dežju. — Z dvojnimi podplatom Din 69.—

49.-

Za Vaše malčke je najprimernejši ta čevljiček iz finega boksa z usnjenim podplatom.

45.-

Za dečke, ki nikdar ne mirujejo, ovo dobrih visokih čevljev iz močne mastne kože z izdržljivim gumijastim podplatom. — Vel. 35-38 Din 59.—

79.-

Strapacni čevlji za zimski sport iz močnega dul-boksa z usnjenim podplatom in peto.

OTROŠKE NOGAVICE: Din 8.—, 10.—, 12.—

Vrsta 1345-05

Udobni čevlji iz satena, v katerem se noge odpočijejo, vendar ne izgubi lepe oblike. — Enaki iz črnega ali rjavega zameta za Din 49.—

Vrsta 1845-54

Črni ali rjavi iz zameta, kombinirani z usnjem, elegantni in udobni za vsako nogo in vsak žep. Lahko jih nosite tudi v snežkah.

Vrsta 3925-03

Za delo, za štrapac, za blato in vodo praktični čevlji iz boksa z neiztrgljivim gumijastim podplatom.

Vrsta 9815-01

Okusen dekolte čevljiček iz finega zameta ali lastina. Ne sme manjkati v garderobi nobene praktične dame. — Iz svilene atla Din 69.—

Vrsta 5705-21

Fini čevljički iz svilene atla zgoraj okrašeni. — Prikladni k najdragocenejši večerni toaleti.

Vrsta 9875-26

Lahki lakasti čevljički s kombinacijo iz prave kačje kože. — Primerni za čajanke in ples.

69.-

79.-

99.-

Vrsta 2055

V teh snežkah lahko hodite v najslabšem vremenu. Usnjeni čevlji in noge vam ostanejo popolnoma suhe. V njih lahko nosite naše čevlje iz lastina za Din 49.—

Čevlji za vsako priložnost iz dobrega boksa z usnjenim podplatom in peto. Praktičen in okusen, iz laka za Din 99.—

Udobni, a elegantni čevlji iz tople volnene klobučevine z okrašenim robom iz krimera. Za občutljive noge v zimski dobi nenadomestljivi.

99.-

99.-

149.-

Za delo v hladnih prostorih nenadomestljivi. Izdelani so iz tople volnene klobučevine z nepremočljivim gumijastim podplatom.

Čevlji za nedeljo in praznik, ki jih izpopolnjujemo že 30 let, vsak dan so boljši in vsak dan tudi cenejši.

Elegantni čevlji iz telečjega boksa. Zgornji del kombiniran s toplo klobučevino. Zaradi svoje elegancije so ti čevlji nazvani tudi »Diplomatske«.

NOSITE NAŠE NOGAVICE

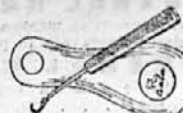
ZENSKÉ NOGAVICE:

Bombažaste Din 9.—
Fini flor Din 19.—
Svilene Din 19.—
Najfinejše svilene Din 29.—

Čistite čevlje z našo kremo
1 škatla Din 4.—

Žlica in kljukica
Din 4.—

MOŠKE NOGAVICE:

Bombažaste
gladke Din 5.—
Polsvilene Din 7.—
Egipt. bombaž. des. Din 10.—
Iz sukane in polsvilene Din 15.—

Lufov vložek Din 5.—